

کزانش

فصلنامه اطلاع‌رسانی در حوزهٔ نقد و تصحیح متون، نسخه‌شناسی و ایران‌شناسی

دوره سوم، سال هفتم، شماره یکم و دوم، بهار - تابستان ۱۴۰۱ [انتشار: زمستان ۱۴۰۲]

محلهٔ پژوهشی میراث مکتب: سی سال تلاش • معترض کهنهٔ زبان سخنجهٔ بهارالله ظاهی عروضی، کتاب قون هشتم هجری / ابو راوند • شاعران گیجی: خلایل‌دها شعر و الشکل حمایت در آذربایجان و فرادر از آن (قرن چهاردهم تا هفدهم) • اکبریت درود رزبه: مهدی رحیم‌زاده • کبیری وزارتانهٔ زلکوت / احسان شواری: بهادری ایکلو اشراط • بندانهٔ انوشه‌ران: دست‌نویسی نویافه از منظمهٔ امیر الشعرا و هانی نیشاور / مهدی طهماسب • باکدک «خلیج فارس» در قاموس‌های قورات عربی و تلمود / حیدر غیضی • رسالهٔ دوزات نمایر عبارات / علی بوزنی • بوزنی پیش از دوان اندو ابیزورق / محمود علی‌بید • تذکرهٔ المعاصرین، تذکرهٔ نایاب از سرای‌نگان فارسی‌سرما / جبل جالی • نزدیکهٔ گهیم حمید • پیش نویافه از مسابی غزونی / محسن احمدندی • مثل‌ها و کیلایات مشترک فارسی و عربی رایح در فلسفین / سهل بادی گلنه • عارف ایجی: یاری نویافه از ترجمهٔ پارسی قرآن مجید (قرآن شیرازی) / مهدیه یگلبو • نقاشی بر کتاب ظالمی گنجوی: زندگی و آثار مهدی بیرون زنگی و آثار فرانپزی زاده محدث‌سعید اتفاقی / نصره‌اللهی • پاسخی به نوشتهٔ عارف نوشامی دربارهٔ فهرست نسخه‌های سخنی فارسی کیانیانهٔ کنگره / ملک سفری اتفاقه

زندگانی ایرانی میانه غرقی، ایرانی بالستان، هنری بالستان و بوستان به نفع فارسی / سیده احمدزاده قلی‌نیا • شیوهٔ ضبط واژه‌های مدون میخی به نفع فارسی / سهل دلداد • زندگی کهون از ترجمهٔ پارسی قرآن مجید (قرآن شیرازی) / مهدیه یگلبو • نقاشی بر کتاب ظالمی گنجوی: زندگی و آثار مهدی بیرون زنگی و آثار فرانپزی زاده محدث‌سعید اتفاقی / نصره‌اللهی • پاسخی به نوشتهٔ عارف نوشامی دربارهٔ فهرست نسخه‌های سخنی فارسی کیانیانهٔ کنگره / ملک سفری اتفاقه

فهرست

سرخن	۹۸ - ۹۹
مؤسسه پژوهشی میراث مکتب؛ سی سال تلاش	۶-۵
جلد	
معرفی کهن ترین نسخه چهارمقاله نظامی عروضی، کتابت قرن هشتم هجری / امیر ارغوان	۱۸-۷
شاعران کجوجی؛ خانوادها، شعر و اشکال حمایت در آذربایجان و فراتر از آن (قرن چهاردهم تا هفدهم) / کریستف ورنر؛ ترجمه: مهدی رحیم پور	۳۵-۱۹
کتبیه دوزبانه زلمکوت / احسان شواری؛ با همکاری ایگنون اشتراوخ	۵۵-۳۶
پندنامه انوشیروان؛ دستنویسی نویافته از منظومة امیرالشعراء برهانی نیشابوری / مهدی طهماسبی ...	۶۹-۵۶
یادکرد «خلیج فارس» در قاموس‌های تورات عبری و تلمود / حیدر عیوضی	۷۲-۷۰
رساله روزات تحریر عبارات / علی بوذری	۷۸-۷۳
بررسی بیتی از دیوان اندوری ایبوردی / محمود عالی پور	۸۱-۷۹
تذکرة المعاصرین؛ تذکره‌ای نایاب از سرایندگان فارسی سرا / جمیل جالبی؛ ترجمه: اتحم حمید	۸۹-۸۲
بیتی نویافته از سنایی غزنوی / محسن احمدوندی	۹۲-۹۰
مثل‌ها و کنایات مشترک فارسی و عربی رایج در فلسطین / سهیل باری گلدره	۹۵-۹۳
عارف‌ایجی با عارف‌الحق اصفهانی؟ (درنگی بریک بدخوانی از مصحح لطائف النیحال) / محمدصادق خاتمی...	۹۷-۹۶
نقد بررسی	
بررسی کتاب تلفظ در شعر کهن فارسی (ویراست دوم) / مهدی کمالی	۱۱۴-۹۸
برگ‌های کهن از ترجمة پارسی قرآن مجید (قرآن شیرانی) / میلاد بیگدلو	۱۲۳-۱۱۵
تقدیم بر کتاب نظامی گنجوی؛ زندگی و آثار / مهدی فیروزیان	۱۳۲-۱۲۴
پژوهش‌هایی درباره شیوه ضبط کلمات زبان‌های ایرانی میانه‌غربی، ایرانی باستان، هندی باستان و یونانی به خط فارسی / سید احمد رضا قائم مقامی	۱۳۷-۱۳۳
شیوه ضبط واژه‌های متون میخنی به خط فارسی / سهیل دلشداد	۱۴۶-۱۳۸
ایران در متون و منابع عاشقانه (۲)	
زندگی و آثار فرائضی‌زاده محمدسعید افندی / نصرالله صالحی	۱۴۹-۱۴۷
دیباچه‌نامه‌ای پیشین	
پاسخی به نوشتۀ عارف نوشاهی درباره فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه کنگره / علی صفری آق‌قلعه	۱۵۵-۱۵۰

فصلنامه اطلاع‌رسانی در حوزه نقد و تصحیح متون،
نسخه‌شناسی و ایران‌شناسی

دوره سوم، سال هفتم، شماره یکم و دوم
بهار - تابستان ۱۴۰۱ [انتشار: زمستان ۱۴۰۲]

صاحب امتیاز:

مؤسسه پژوهشی میراث مکتب

مدیر مسئول و سردبیر: اکبر ایرانی

معاون سردبیر و سروپرستار: مسعود راستی پور

مدیر داخلی: یونس تسلیمی پاک

طراح جلد: محمود خانی

چاپ دیجیتال: میراث

نشانی مجله:

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان دانشگاه و
ابوریحان، ساختمان فروزان (شماره ۱۱۸۲)، طبقه دوم.

شناസه پستی: ۱۳۱۵۶۹۳۵۱۹

تلفن: ۶۶۴۹۰۶۱۲

دورنگار: ۶۶۴۰۶۲۵۸

www.mirasmaktoob.com

gozaresh@mirasmaktoob.ir

بهای: ۶۰۰,۰۰۰ ریال

روی جلد: یکی از نگاره‌های منظومة حلال و جمال،
سروده محمد نژل آبادی، بهمنشانی 2 Nov 0 در کتابخانه
دانشگاه اوپسالا، مورخ ۸۹۰ ق در هرات، به نستعلیق
ممتد سلطان علی [قائمه‌نی].

سالنامه
میکدهش
سی

(۱۴۰۲-۱۳۷۲)

دیده شده است. کتاب چاپ سنگی تازه‌یاب رساله رموزات تحریر عبارات یکی از نخستین تلاش‌ها در دوره حبیب‌الله خان در افغانستان است. در این رساله اسامی و موارد استفاده از هر کدام از علایم با مثال توضیح داده شده است. نباید از نظر دور داشت که اسامی و کاربردهای علایم در بسیاری موارد با آنچه امروز مورد استفاده قرار می‌گیرد متفاوت بوده و برخی علایم و حروف در فارسی امروزی کاربردی ندارد (جدول ۱).

این کتاب در مطبوعه سنگی ماشین‌خانه‌دار دارالسلطنه کابل به تقاضای حبیب‌الله خان، به‌التزام محمدسرور، به خط حافظ حیدرعلی احراری به تاریخ پنجشنبه غرہ ربیع‌الثانی ۱۳۳۵ق، مطابق ۱۲۹۵ش، تحریر و طبع شده است. کتاب در ابعاد 17×10 سم در ۲۰ صفحه چاپ شده، جلد چرمی دارد که در مرکز دفه پشت عبارت «کابل» در ترنج دایره‌ای با دو شاخه گندم در دو سو (تصویر ۱) دیده‌می‌شود. نشان پرچم افغانستان مشتمل بر محراب، منبر (نمادهای مذهبی)، تاج شاهی، دو پرچم و دو شمشیر (نمادهای دولت‌داری و قدرت) احاطه شده با پرتوهای هشت‌پر (تصویر ۲) در صفحه دوم کتاب به چشم می‌خورد. کتاب در پایان دوران حبیب‌الله خان (حکم ۱۲۸۰-۱۲۹۷ش)، ملقب به اعلیٰ حضرت سراج‌الملّة و الدین، از سلسله بارکزایی یا بارکزی، منتشر

رساله رموزات تحریر عبارات

علی بوذری

استادیار گروه ارتباط تصویری و تصویرگری، دانشکده هنرهای تجسمی، دانشگاه هنر a.boozari@art.ac.ir

ویراستاری و استفاده از علایم سجاوندی در متون فارسی همواره در حال تغییر و تحول است و آنچه در گذشته مطلوب بوده، اکنون مورد تردید و چالش قرار گرفته است و در آینده نیز چنین خواهد بود. گرچه به نظرمی‌رسد تأکید بر استفاده از علایم سجاوندی در متون فارسی سابقه چندانی ندارد و تنها در قرن اخیر است که بر اساس نوشته‌های غربیان، خاصه فرانسوی و انگلیسی، علایم نوشتاری به متون فارسی نیز راه یافته و به یک امر تخصصی تبدیل شده، با این حال در گذشته نیز تلاش‌هایی برای سامان دادن و استفاده از علایم سجاوندی در متون فارسی

ردیف	علامت	نام مندرج در کتاب	نام مصطلح فعلی
۱	؛	فارقه	-
۲	:	دونقطه	دونقطه
۳	(( ))	ناخنہ ممیزه	گیومه
۴	,	وقفه، ضمه معکوس	ویرگول، واوک، درنگ‌نما، کاما
۵	؛	وقف، ضمه معکوس نقطه‌دار	نقطه ویرگول، سمی‌کالن
۶	؟	استفهام، کجک استفهامیه	استفهام، سؤال، پرسش
۷	!	خنجرک معنی‌دار	تعجب، شگفت
۸	( )	قوس تعریقیه	پرانتر، قلاب گرد، کمانک
۹	[ ]	قوس معتبرضه	کروشه، چنگک، قلاب چهارگوش
۱۰	{ }	قوس دربرگیرنده	آکولاد، دو ابرو، قلاب پیچ دار
۱۱	.	تفطه وقف کامل	تفطه

جدول ۱: مقایسه نام برخی از نشانه‌های سجاوندی در رساله رموزات تحریر عبارات و صورت رایج امروزی

شده است. نسخه‌ای از این کتاب در کتابخانه کنگره در واشنگتن به شماره بازیابی ۰۵۳۰۹۳۶۵ محفوظ است.

تصویر ۲: نشان دولتی افغانستان در صفحه دوم کتاب رساله روزات تحریر عبارات (۱۳۳۵ق)

٢ هوالله الموفق و المعین

بسم الله الرحمن الرحيم

چون منظور نظر انور اعلی حضرت مریم علم و هنر سرکار عدالت آثاری معارف پرور همواره اشاعت علوم و معارف و تسهیل ترقی کسب کمالات علمی و عملی ملت باحمیت خود بوده و می باشد و یکی از امور مهمه لوازم اصلاحات معاشریه همانا امر مراسلات و مکاتبات است، که نقصان آن موجب بسی زحمات گردیده در فهم مضامین مشقت زیادی رخ میدهد، ازان رو اراده سنیه ملوکانه اعلی حضرت همایونی چنین تقاضا فرمود که برای تحریر عبارات مراسلات و مکاتیب و سجلات و غیره رمز معینه طبع شود تا جمیع افراد رعیه، خواننده و نویسنده، آنها را دانسته تعییل آنرا در کتابت و مراسلات خود بنمایند و نقصانات موجوده مراسلات و مکاتیب برطرف گردد انشاء الله تعالی.

صفحة ۵	صفحة ۴				
كيفيت	مثال	رمز	قاعدہ	شماره	
این رمز که ضمه و در فوق آن، نقطه تحریر میشود مخصوص مراسلات در کتاب تحریر نمیشود.	چون از مشارالیه پرسیده شد؛ بیان نمود.	؛	فارقہ	اول	
این رمز که دو نقطه و متصل آن؛ خط قصیری نوشته میشود عام است در کتاب و مراسلات تحریر میشود.	(۱) در وضو چهار چیز فرض است: - شستن روی، هر دو دست، مسح سر، شستن هر دو پای. (۲) حساب سالانه بقرار ذیل: -	- :	دونقطہ و تفصیل	۲	
این رمز عام است، در کتاب، و مراسلات تحریر میشود چون مراد این باشد، که عیناً الفاظ دیگری نوشته شود پس همان لفظ در بین همین ناخنے مینویسند و دانسته میشود که الفاظ داخله ناخنے از شخص دیگر است.	(۱) از حضور امر شد که «در اجلاس محبوسین تحقیقات کرده بحضور حاضر کرده شود» (۲) اعلیحضرت سراج الملأ و الدین فرموده اند «ای ز جمالت خجل ماه بچرخ برین وی ز قدت پاگل سر بروی زمین»	«»	ناخنہ ممیزه	۳	

شماره	قاعدہ	رمز	مثال	صفحه ۷	صفحه ۶
۴	قابل توجه	—	در باب تعمیر قصر سراج‌العمارات؛ شما را امر و ارشاد می‌شود که در آنجا رفته؛ <u>بس‌رس‌شته‌هائیکه از حضور داده شده علم‌آوری نمائید که بر طبق آن اجرا شده یا نه.</u>	این رمز مخصوص مراسلات است؛ اگر چنانچه در یک مکتوب؛ فقره یا حکم؛ یا مضمون توجه طلب موجود باشد که نسبت بباقي مضمون مکتوب لازمتر باشد؛ بر سر همان فقره خط کشیده می‌شود تا دانسته شود که این فقره نسبت بباقي مضمون مکتوب مذکور قابل توجه است.	
۵	علامت ابتدای فقره	-	- فقره اول؛ در باب کار سرک قندهار. - فقره دوم؛ در خصوص تعمیر پل سراج‌نیلاپ. - فقره سوم؛ در باب مرمتکاری رباط سراجیه واقع قلعه درانی راه قندهار.	این رمز مخصوص مراسلات است؛ چون فقرات بسیار؛ در مکتوب موجود باشد؛ برای امتیاز هریک بر هر فقره؛ علامه مذکوره؛ تحریر می‌شود.	
۶	خط فصل	-	- فقره اول؛ در باب کار تعمیرات بدرستی علم‌آوری شود. - فقره دوم؛ در باب تعمیر قصر سهیل؛	این رمز مخصوص مراسلات است؛ و در فصل فقرات استعمال می‌شود.	

شماره	قاعدہ	رمز	مثال	صفحه ۹	صفحه ۸
تتمه صفحه مقابل	رسیده		واقع پمقان تحقیقات شود که کار آن بکجا آمده.	کیفیت این رمز در صفحه گذشته هفتم	
۷	وقفه	,	(۱) خط شما رسید، بسیار ممنون شدم. (۲) چون ار مشارالیه پرسیده شد؛ بیان نمود.	این رمز، که ضمه معکوس نام نهاده شده مخصوص کتابست، فائدہ آن در تحریر اینست، که در وقت خواندن عبارت، که اندک وقف کردن لازم باشد همان توقف جزئی را نشان میدهد.	- فقره سوم؛ در باب مرمتکاری سرک پمقان؛ علم‌آوری شود؛ که خرج ترمیم آن چند شده.
۸	وقف	:	نامه ملاطفت‌طراز؛ و صحیفة عطوفت‌آغاز؛ فرح‌افزای خاطر افسرده، و طراوت‌بخشای قلب پژمرده، گردید.	این رمز، که ضمه معکوس نقطه‌دار، نام نهاده شده، فائدہ آن در تحریر آنست، که وقف بیشتر از وقفه جزوی را نشان میدهد، و مخصوص کتاب است.	واقع پمقان تحقیقات شود که کار آن بکجا آمده.
۹	استفهام	؟	بمسجد رفتی؟ در مدرسه برای تعلیم رفتنند؟	این رمز، که کج استفهامیه، نام نهاده شده مخصوص کتابست، و فائدہ آن اینست که در تحریر یک عبارت استفهامیه بیاید، این اشارت استعمال می‌شود.	این رمز در صفحه گذشته هفتم

صفحه ۱۱	صفحه ۱۰				
کیفیت	مثال	رمز	قاعده	شماره	
این رمز، که خنجرکِ معنی دار، نام نهاده شده، برای تعجب، خطاب، حسرت، حیرت، مسربت، تحسین، استهزاء، مبالغه، انکار، تصدیق، استعمال میشود و مخصوصاً کتابست. در اخیر فقره که تعجب، خطاب، حسرت، حیرت، مسربت، تحسین، استهزاء، مبالغه، انکار، تصدیق، مراد باشد این رمز نوشته میشود، و تکرار این رمز و نقاط آن بر طبق درجه برای تعجب، حسرت، حیرت، استهزاء، مبالغه میباشد، یعنی هر قدر که تعجب یا مبالغه و غیره زیاده باشد بهمان قرار این رمز و نقاط آن مکرر نوشته میشود.	تعجب ای خداوندانِ نعمت! خطاب ای نورِ چشمِ من سخنی هست گوش کن! حسرت حیرت به نصیحتش گفتم ای فرزند!!! مسربت هزاران شکر که بندگان خداییم! تحسین شجاعتِ شما جای تحسین است! استهزاء مبالغه آن[!] ما را بین گیاهِ ضعیف این گمان نود!!! مبالغه کسیکه روی ترا در عرق تماشا کرد توان ز سایهٔ مژگان او گلاب گرفت!!!! انکار نه هر که چهره برافروخت دلبری داند!!! تصدیق میشناسی که کیم گفت آری!	!	تعجب خطاب حسرت حیرت مسربت تحسین استهزاء مبالغه انکار تصدیق	۱۰	

صفحه ۱۳	صفحه ۱۲				
کیفیت	مثال	رمز	قاعده	شماره	
این رمز عام است، در کتاب و مراسلات تحریر میشود، و قوس تفریقیه، نام دارد، فائده آن در تحریر اینست که هرگاه در تحریر چیزی را بخواهند که معلوم باشد، در بین این دو قوس تحریر مینمایند.	روز عیدِ سعیدِ فطر (اعلیحضرتِ والا) بسواری عزاده برای ادای نماز عید با نفری معیت شاهانه تشریف بردنند.	( )	قوس تفریقیه	۱۱	
این رمز عام است، در کتاب و مراسلات تحریر میشود، و قوس معتبره، نام دارد، فائده آن در تحریر اینست که کلماتِ عارضی و جمله معتبره را در برمیگیرد، و بانداختن عبارت میان هر دو قوس عبارت و معنی باقیمانده ناقص نمیگردد.	حضرت امام اعظم رحمة الله عليه [که مایان بمذهب ایشانیم] فرموده‌اند.	[ ]	قوس معتبره	۱۲	
این رمز، که قوس دربرگیرنده نام دارد، عام است، در کتاب و مراسلات بکار میروند، و فائده آن در تحریر اینست که چندچیز را یکجا کرده دربرگیرد، نسبت به بیشی و کمی چیزها بزرگ و کوچک میشود.	برای هریک از افرادِ عساکر تخلّق باین اخلاق لازم است {شجاعت صداقت امانت اطاعت}	{ }	قوس دربرگیرنده	۱۳	

صفحه ۱۵	صفحه ۱۴			
کیفیت	مثال	رمز	قاعده	شماره
این رمز، که نقطه وقفِ کامل نام دارد، عام است، در کتابتِ مراسلات و کتاب گذاشته و نوشته میشود، و فائده آن در تحریر وقفِ تامست که در اخیر عبارت عوض فقط نوشته میشود.	زیاده برین حرفی که قابل تحریر باشد موجود نیست.	.	نقطه وقفِ کامل	۱۴
این رمز، مخصوص کتابست، و بیای مدور نوشته میشود در صورتیکه بالف خوانده شود بالای آن، زیر خنجری تحریر میشود، خواه مفرد باشد، خواه مرکب، بشرطیکه در آخر کلمه باشد.	(۱) رفتی، گفتی، کردی. (۲) عیسی، ادنی، اعلی، بشری،	ی	یا معرف و یائیکه بالف تلفظ میشود.	۱۵
این یا، مخصوص کتاب است، و معکوس نوشته شود، خواه مفرد باشد، خواه مرکب، بشرطیکه در آخر کلمه باشد.	(۱) شخصی، مردمی، (۲) الهی غنچه امید بگشای گلی از روضه جاوید بنمای	ے	یا مجھول و یا ساکنه مانند بگشای و نمای، همای	۱۶
این واو، مخصوص کتاب است، و ماقبل آن ضمه نوشته میشود.	بنگر بطور نورالهی ظهور کرد.	و	واو معرف	۱۷
این واو، مخصوص کتابست، و ماقبل آن ضمه نوشته نشود.	зор، بهرام گور،	و	واو مجھول	۱۸

صفحه ۱۷	صفحه ۱۶			
کیفیت	مثال	رمز	قاعده	شماره
این یا مخصوص کتابست، در زیر آن کسره نوشته شود – این یا مخصوص کتابست، در زیر آن کسره نوشته نشود – باید دانست، که از حروف مخصوصه زبان انگلیسی یک حرف میباشد که مخرج آن در بین مخرج (فا و واو) میباشد، و چون کلماتیکه حرف مذکور در آن موجود است در مکاتیب فارسی بکثرت استعمال میشود، و عوام آنرا بحرفِ واو، یا بای موحده تلفظ میکنند؛ مثلاً لفظ ورنده یا برنده میگویند که این هر دو نسبت بلغات اصلی غلط میباشد، زیرا که حرف مذکور نه واو میباشد و نه بای موحده، سبب اصلی این غلط تلفظ مذکور اینست که همین حرفِ مخصوص در حروف تهجی عربی و فارسی موجود نیست. بنابراین برای حرف مذکور این شکل خاص منقوط [ث] یعنی فا که سه نقطه بر سر دارد عامه محررین اعلام و هدایت میشود که این قاعده را بخوبی ملحوظ داشته و بعد ازین اگر لفظ ورنده یا لفظِ دیگری [که] حرف مذکور دران بوده باشد تحریر دارند باید خود آنرا بفای سه نقطه دار تحریر داند؛ مثلاً ژئونه تا [اللفظ] لفظ مذکور بر طبق لغات اصلی نموده شود.	زنجبیر، شبگیر	ی	یا معرف که در بین کلمه باشد.	۱۹
	دلیر، شیر	ے	یا مجھول که در بین کلمه باشد.	۲۰
	فرنده - والف [صراع] صراع بعربی جدید آله را گویند که سوراخ نل و غیره را بند کند و باز باراده فاعل گشاده شود مثل نوله سماوار وغیره. قال کان [کوه آتش فشان] قال کنایدر [رهبر که سخت کرده شده باشد]	ف	فای منقوط بسی نقاط	۲۱
	نیثر [دندانه قید مثل دندانه های قفل وغیره] یعقل [سطح مستوی]			

۲

مثال	فرز	قاعدہ	شیوه
این کو کچھ توہین کے نہ تھے پریزوں کو ملے اور کچھ بھی نہ تھا۔	پروپرٹی	بیان نہ فرمادی	اوی فارغ
این کو کچھ توہین کے نہ تھے پریزوں کو ملے اور کچھ بھی نہ تھا۔	پروپرٹی	بیان نہ فرمادی	اوی فارغ
این کو کچھ توہین کے نہ تھے پریزوں کو ملے اور کچھ بھی نہ تھا۔	پروپرٹی	بیان نہ فرمادی	اوی فارغ

۳۲۵

۳

این کو کچھ توہین کے نہ تھے پریزوں کو ملے اور کچھ بھی نہ تھا۔	این کو کچھ توہین کے نہ تھے پریزوں کو ملے اور کچھ بھی نہ تھا۔	این کو کچھ توہین کے نہ تھے پریزوں کو ملے اور کچھ بھی نہ تھا۔	این کو کچھ توہین کے نہ تھے پریزوں کو ملے اور کچھ بھی نہ تھا۔

۳۲۶

Table of Contents

Editorial

- The Written Heritage Research Institute: Thirty Years of Endeavour..... 5-6

Articles

- A Review of the Oldest Manuscript of Nizami-ye ‘Arūzī’s *Chahar Magala* (The Four Treatises), Copied in the 8th Century AH. / **Amir ARGHAVAN** 7-18
The Kujujī Poets: Families, Poetry, and Forms of Patronage in Azerbaijan and Beyond (Fourteenth to Seventeenth Centuries) / **Christoph WERNER**; Translated by **Mehdi RAHIMPOUR** 19-35
The Bilingual Inscription of Zalamkot / **Ehsan SHAVAREBI**; with a contribution by **Ingo STRAUCH** 36-55
Anūshīrvān’s Pand-Nāma (Book of Wisdom); A Newly-Found Manuscript of Amīr-Al-Shu‘arā, Burhāni-yi Nayshābūrī’s Composition / **Mehdi TAHMASEBI** 56-69
The Mention of the Persian Gulf in Dictionaries of The Hebrew Bible and Talmud / **Heidar EIVAZI** 70-72
Resāle-ye *Rumūz-i Tahrīr-i Ibārāt* (A Treatise on the Use of Punctuation in Writing) / **Ali BOUZARI** 73-78
A Study on a Couplet of Anvarī’s *Diwan* (Collection of Poems) / **Mahmoud ALIPOUR** 79-81
Tazkirat-Al-Mu‘āsirīn (Memoirs of the Contemporaries): An Obscure Memoir of Persian Poets / **Jamil JALEBI**; Translated by **Anjom HAMID** 82-89
A Newly-Found Couplet of Sanā’ī / **Mohsen AHMADVANDI** 90-92
Shared Persian and Arabic Adages and Allusions Commonly Used In Palestine / **Soheil YARI GOLDARREH** 93-95
‘Arif-i İji or ‘Arif-Al-Hay Isfahāni (A Contemplation on an Erroneous Reading by The Editor of *Latā’if-Al-Khiyāl* (Subtleties of Imagination)) / **MohammadSadegh KHATAMI** 96-97

Reviews and Critiques

- A Review of *Pronunciation in Classical Persian Poetry* (Second Edition) / **Mehdi KAMALI** 98-114
Old Folios of a Quran Translation In Persian (The So-Called Shīrānī Quran) / **Milad BIGDELOU** 115-123
A Review of *Nizami-ye Ganjavī: Life and Works* / **Mehdi FIROUZIAN** 124-132

Essays on Research

- Notes on the Transliteration of Middle Iranian, Old Iranian, Sanskrit, and Greek Words into Persian Script / **Seyyed AhmadReza QAEMMAQAMI** 133-137
Cuneiform Texts in Persian Script: Transliteration and Transcription / **Soheil DELSHAD** 138-146

Iran in Ottoman Texts and Sources (25)

- Life and Works of Muhammad Sa‘id Efendi / **Nasrollah SALEHI** 147-149

On the Previous Articles

- A Response to ‘Arīf Naushahi’s Article on *The Library of Congress Catalogue of Persian Manuscripts* / **Ali SAFARI AQ-QALEH** 150-155

Gozaresh-e Miras

98 - 99

Quarterly Journal of Textual Criticism,
Codicology and Iranology

Third Series, vol. 7, no. 1 - 2, Spring - Summer 2022
[Pub. Winter 2024]

Proprietor:

The WRITTEN HERITAGE RESEARCH INSTITUTE

Managing Director & Editor-in-Chief:
Akbar Irani

General Editor:
Masoud Rastipour

Managing Editor:
Younes Taslimi-Pak

Cover:
Mahmood Khani

Print:
Miras

No. 1182, Enghelab Ave.,
Between Daneshgah St. & Abureyhan St.,
Tehran, Iran

Postal Code: 1315693519
Tel: 66490612, Fax: 66406258
Website: www.mirasmaktoob.com
E-mail: gozaresh@mirasmaktoob.ir

Table of Contents

Editorial

- The Written Heritage Research Institute: Thirty Years of Endeavour 5-6

Articles

- A Review of the Oldest Manuscript of Nizami-ye 'Arūzī's *Chahar Maqala* (The Four Treatises), Copied in the 8th Century AH. / Amir ARGHAVAN 7-18
- The Kujūī Poets: Families, Poetry, and Forms of Patronage in Azerbaijan and Beyond (Fourteenth to Seventeenth Centuries) / Christoph WERNER; Translated by Mehdi RAHIMPOUR 19-35
- The Bilingual Inscription of Zalamkot / Ehsan SHAVAREBI; with a contribution by Ingo STRAUCH 36-55
- Anūshīrvān's Pand-Nāma (Book of Wisdom); A Newly-Found Manuscript of Amīr-Al-Shu'arā, Burhāniyi Nayshābūrī's Composition / Mehdi TAHMASEBI 56-69
- The Mention of the Persian Gulf in Dictionaries of The Hebrew Bible and Talmud / Heidar EIVAZI 70-72
- Resāle-ye *Rumūz-i Tahrīr-i Ibārāt* (A Treatise on the Use of Punctuation in Writing) / Ali BOUZARI 73-78
- A Study on a Couplet of Anvarī's *Diwan* (Collection of Poems) / Mahmoud ALIPOUR 79-81
- Tazkirat-Al-Mu'āsirīn* (Memoirs of the Contemporaries): An Obscure Memoir of Persian Poets / Jamil JALEBI; Translated by Anjom HAMID 82-89
- A Newly-Found Couplet of Sanā'ī / Mohsen AHMADVANDI 90-92
- Shared Persian and Arabic Adages and Allusions Commonly Used In Palestine / Soheil YARI GOLDARREH 93-95
- 'Arif-i İji or 'Arif-Al-Hay Isfahāni (A Contemplation on an Erroneous Reading by The Editor of *Latā'īf-Al-Khīyāl* (Subtleties of Imagination)) / MohammadSadegh KHATAMI 96-97

Reviews and Critiques

- A Review of *Pronunciation in Classical Persian Poetry* (Second Edition) / Mehdi KAMALI 98-114
- Old Folios of a Quran Translation In Persian (The So-Called Shīrānī Quran) / Milad BIGDELOU 115-123
- A Review of *Nizami-ye Ganjawī: Life and Works* / Mehdi FIROUZIAN 124-132

Essays on Research

- Notes on the Transliteration of Middle Iranian, Old Iranian, Sanskrit, and Greek Words into Persian Script / Seyyed AhmadReza QAEMMAQAMI 133-137
- Cuneiform Texts in Persian Script: Transliteration and Transcription / Soheil DELSHAD 138-146

Iran in Ottoman Texts and Sources (25)

- Life and Works of Muhammad Sa'id Efendi / Nasrollah SALEHI 147-149

On the Previous Articles

- A Response to 'Arīf Naushahi's Article on *The Library of Congress Catalogue of Persian Manuscripts* / Ali SAFARI AQ-QALEH 150-155